

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

Į 2023-11-17 Nr. S-2023-5138

Kopija

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

DĖL ELEKTROS ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS ATNAUJINIMO FINANSAVIMO GALIMYBIŲ IR DIVIDENDŲ POLITIKOS

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Komitetas) 2023 m. lapkričio 15 d. posėdžio protokole Nr. 141-P-32 suformuluota *rekomendacija Energetikos ministerijai kartu su Finansų ministerija apsvarstyti tolesnio ilgalaikio elektros energetikos infrastruktūros vystymo ir jos atnaujinimo projektų finansavimo iš Europos Sąjungos lėšų klausimą ir apie priimtą/numatomą priimti sprendimą bei atliktus/numatomus atlikti veiksmus šiuo klausimu informuoti Komitetą iki 2023 m. gruodžio 22 d.*

Finansų ministerija, darbo tvarka kartu su Energetikos ministerija apsvarsčiusi Komiteto rekomendaciją, pagal kompetenciją informuoja, kad 2021–2027 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų Investicijų programoje suplanuotas uždavinys, susijęs su energijos sistemų, tinklų ir energijos kaupimo sprendinių plėtra, yra orientuotas į pažangias skaitmeninimo sistemas, dėl to Energetikos ministerija turėtų įvertinti, ar Komiteto posėdžio protokole minima infrastruktūra (pvz., elektros energijos pėsniuntimo oro ir kabelių linijos, transformatoriai) gali būti atnaujinta pritaikant pažangias skaitmeninimo sistemas ir/arba svarstyti galimybes keisti investavimo kryptį.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas bei Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292, nustato, kad įvertinus sektoriaus problemas ir jas įtakojančias priežastis, investavimo tikslai, uždaviniai ir veiklos pirmiausia nustatomos sektorinių ministerijų rengiamose nacionalinėse plėtros programose ir pažangos priemonėse. Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, Komiteto pateiktą rekomendaciją finansuoti elektros perdavimo ir skirstymo veikloje naudojamos infrastruktūros atnaujinimą, pagal kompetenciją turėtų vertinti Energetikos ministerija, pagal poreikį peržiūrdama parengtas nacionalines plėtros programas ir pažangos priemones.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad finansavimo galimybių vertinimas neturėtų apsiriboti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis, ministerija taip pat galėtų vertinti galimybes dalyvauti Europos Komisijos tiesiogiai valdomų programų konkursuose.

Komiteto 2023 m. lapkričio 15 d. posėdžio protokolo Nr. 141-P-32 5 klausimo 2 punkte Finansų ministerijai, kaip institucijai, kuri atstovauja AB „Ignitis grupė“ daugumos akcininkę – valstybę, pateikta *rekomendacija apsvarstyti galimybę peržiūrėti dividendų mokėjimo politiką šiai grupei priklausančios AB „Enerģijos skirstymo operatorius“ atžvilgiu minėtos permokos grąžinimo laikotarpiu.*

Atsižvelgdama į tai, Finansų ministerija teikia informaciją dėl dividendų politikos reguliavimo.

Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 (toliau – Aprašas), 12 punkte yra nustatyta, kad valstybė, dalyvaudama valstybės valdomos įmonės valdyme, be kita ko, siekia dividendų ar pelno įmokos pajamingumo ir kitų tikslų, kurie nustatomi teisės aktais.

Apraše taip pat nustatyta teisė Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatyti specialų dividendų dydžio reguliavimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2 d. nutarime Nr. 963 „Dėl AB „Ignitis grupė“ mokamų dividendų“ Vyriausybė pavedė Finansų ministerijai, valstybei nuosavybės teise priklausančių AB „Ignitis grupė“ akcijų valdytojai, priimti sprendimą už 2020 finansinius metus dividendams skirti 85 mln. eurų, o už kiekvienus paskesnius finansinius metus dividendams skirti ne mažiau kaip 3 procentais didesnę sumą, nei išmokėta už praėjusius finansinius metus. Be to, pagal Aprašu nustatytą reguliavimą ir vadovaudamasi gerosios valdysenos principais, Finansų ministerija ne rečiau kaip kas 4 metus privalo parengti ir pateikti AB „Ignitis grupė“ raštą dėl valstybės siekiamų tikslų valstybės valdomoje įmonėje ir keliamų lūkesčių valstybės valdomai įmonei. Atsižvelgiant į tai, š. m. gegužės 11 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 1K-188 „Dėl pritarimo raštui dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių AB „Ignitis grupė“ bendrovei suformuluoti (atnaujinti) akcininko – valstybės lūkesčiai dėl veiklos kryptių, principų ir prioritetų įgyvendinant Europos Sąjungos Žaliojo kurso ir Lietuvos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje keliamus tikslus, taip pat lūkesčiai dėl augančios dividendų vertės ir investicijų tęstinumo. Minėti akcininko lūkesčiai bendrovei apima ir lūkesčius bendrovės įmonių atžvilgiu. Svarbu pažymėti, kad dukterinių bendrovių, įskaitant AB „Energijos skirstymo operatorius“, dividendų politiką, atsižvelgusi į nustatytą reguliavimą ir akcininko suformuotą lūkestį, tvirtina AB „Ignitis grupė“. Papildomai atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Valstybė kontrolės 2021 m. balandžio 6 d valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-3 „Valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų valdyseną“ teigiamai pasisakytą apie valstybės valdomų įmonių mokamus dividendus.

Kitas svarbus aspektas, į kurį atkreiptinas dėmesys, yra tai, kad anksčiau didžiąją dalį AB „Ignitis grupė“ dividendų sudarė iš skirstomojo tinklo veiklos gaunami dividendai, tačiau nuo 2016 m. intensyviai vystant atsinaujinančią energetiką, grupės įmonių rezultatų kompozicija keitėsi. AB „Energijos skirstymo operatorius“ rezultatai 2016 m. sudarė apie 2/3 bendro grupės įmonių finansinio rezultato, tačiau 2022 m. – jau tik apie 1/3. Žaliosios gamybos veiklos rezultatai 2022 m. viršijo 50 proc. lyginant su kitomis veiklomis. Panašiai pasiskirsto ir grąžos srautai, didesnę grąžą gaunant iš su atsinaujinančia energetika susijusios veiklos.

Taigi, Finansų ministerijos nuomone, augant pajamoms ir pelnui iš kitų grupės įmonių vystomų atsinaujinančios energetikos projektų, AB „Ignitis grupė“ atsiranda galimybė peržiūrėti dividendų politiką AB „Energijos skirstymo operatorius“ atžvilgiu ir priimti reikalingus korekcinius sprendimus, užtikrinant pakankamą AB „Energijos skirstymo operatorius“ investavimą į skirstymo tinklo plėtrą, tinklo patikimumo atnaujinimą ir toliau nuosekliai vykdamas esamą AB „Ignitis grupė“ dividendų politiką. Atsižvelgdama į tai, Finansų ministerija, kaip pagrindinė valstybei nuosavybės teise priklausančių AB „Ignitis grupė“ akcijų valdytoja, informuos bendrovę apie šį pagrindinio akcininko siekį rasti balansą tarp AB „Energijos skirstymo operatorius“ finansinių galimybių, būtinybės užtikrinti tinklo patikimumą ir valstybės grąžos lūkesčio.